

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
 Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
 Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
 CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
 mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
 mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni
 račun: Trst št. 11-7223.

Leto X. - Štev. 26

Trst - Gorica 29. junija 1956

Izhaja vsak petek

Kriza ali komedija?

Ko je Tito preteklo soboto popoldne zapustil sovjetsko ozemlje, je v poslovilni brzovavki svojim gostiteljem še enkrat podaril, da so bili ob priliki moskovskih razgovorov postavljeni temelji za bodoče sodelovanje med komunističnimi, socialističnimi in socialdemokratskimi strankami v svetu. S tem je poudaril to, na kar smo opozorili že v naši zadnji številki, ker smo tudi mi zaslutili glavni namen Titovega obiska in sploh komunistične politike zadnjega časa v pripravljanih vzhodnih »ustavnih« in »ljudskih front«, s katerimi so komunisti prav pred svetovno vojno tako pošteno potegnili socialiste mnogih dežel.

Medtem je komedija ali kriza, kajti še vedno ni sigurno, kaj vse se skriva za tem, zavzela širok obseg. Togliatti, ki je bil malo pred Titovim odhodom v Moskvo na obisku v Beogradu, je podal nekaj precej kritičnih izjav na račun sovjetskega režima in tamkajšnjih oblastnikov. Njegov doslej zvesti zaveznik in oproda Nenni pa je šel še delj. V članku, ki ga je objavil v glavnem glasilu svoje stranke, so tudi sedanji politiki Sovjetske zveze soodgovorni, da je bila partija suženjsko podložna pokojnemu diktatorju. Nenni ne vidi jamstva za demokratično življenje niti v skupnem vodstvu. Ne oporeka pravilnosti revolucije in prehodne diktature proletariata, pač pa odreja to ustanovam, ki jih je revolucija rodila, od partije do raznih sovjetskih predstavniških teles.

Te ustanove se v Sovjetski zvezi, po Nennijevem mnenju, niso razvijale v oblike, ki uspevale svobodni politični volji in oblikovanju državljanov, temveč so vedno bolj izgubljale svoje demokratično lice. Ni bilo ravnotežja med političnim in gospodarsko-socialnim napredkom. »Diktatura sovjetskega proletariata — piše Nenni — se je sprevrgla v diktaturo boljševiške partije, ta pa v diktaturo enega samega moža, to je Stalina, s čimer so se vse napovedi socialističnih prvakov izkazale za jalove.« Nenni končno ugotavlja, da so ločitev sovjetske komunistične partije od drugih partij zdaj končno sankcionirali s sporazumom, ki so ga sovjetski voditelji podpisali s Titom.

Na osnovi teh Nennijevih izjav menijo mnogi zahodni komentatorji, da se italijanski socialistični prvaki že pripravljajo, da pustijo Togliattija in komuniste, ki preživljajo težko krizo, na cedilu. V Italiji naj bi po tem mnenju dozorevali pogoji za obnovo socialistične enotnosti na demokratični osnovi, s čimer bi bili najbolj oškodovani komunisti, medtem ko bi italijanska demokracija dobila s tem odločilno življenjsko injekcijo.

Ker pa taka sklepanja popolnoma soglašajo prav z nameni, ki jih hočejo komunisti s svojo novo taktiko doseči, je treba pri presojanju njihove vednosti in pomena to upoštevati. Vse teče namreč zaenkrat kot namazano. In prav to vzbuja sume. Ameriški in francoski komunisti so se kot po pritisku na gumb takoj pridružili Togliattijevim izjavam. Vodstvo ameriške komunistične partije je celo pozvalo sovjetske voditelje naj razložijo, zakaj niso preprečili Stalinovih izpadov v dolgi dobi njegovega vladanja. Po mnenju ameriških komunistov ni mogoče naprti enemu samemu človeku

vse odgovornosti za tako hude zablode in za toliko kršitev socialističnih načel.

Ob tej očitni krizi, ki se tako hitro širi po komunističnem taboru, je torej potrebna velika previdnost. Ljudje in državniki ne smejo pozabiti, da imajo opravka z osebam in režimi, ki so sposobni vsega, samo da dosežejo svoj cilj. Vzemimo samo primer Titovega obiska v Romuniji. Saj so ga pozdravljali, se z njim rokovali in bratili isti ljudje, ki so v Kominformu prebrali obtožnico, po kateri naj bi v Jugoslaviji vladali sami fašisti, imperialistični plačanci, nasilniki in vohuni. Zdaj pa enostavno ugotavljajo, da so se motili in vse je dobro. Samo vseh tistih, ki so po letu 1948 pomrli in ki so jih pobili v ječah in koncentracijskih taboriščih na obeh straneh posebnega železnega zastoza, ki je sedem let ločil titoizem od drugih ljudskih demokracij, nihče ne more obuditi. In ni jih malo. Preostale, še žive, pa so izpustili. Romunija je to napravila šele zdaj v nekakšno počastitev Titovega obiska. Kje je (Nadaljevanje na 2. strani)

Šepilov - novi zunanji minister SZ

V Anglijo je Hruščev prinesel glavno Kominforma, v Moskvi pa je tajnik komunistične partije Tita sprejel z obglavljenjem Molotova. Hruščeva radodarnost pobija dve muhi na en sam udar. Razveseljuje obdarovance, darovalcu pa daje zadostne, da se poceni otrasa nadležnih darov. Molotova je zamenjal Šepilov. Kdo je ta novi mož? To vprašanje si postavlja danes svobodni svet. Zato ne bo odveč, če posnamemo za naše čitatelje nekaj sodb znanega ameriškega časnikarja Stewarta Alsota.

Sedaj, ko je Hruščev Titu postregel z Molotovljevo glavo, bo ime novega sovjetskega zunanjega ministra pogostokrat zažarelo v svetovnem tisku. Lansko poletje sem imel priložnost, da sem se v Moskvi seznanil z novim ministrom.

Sestanek je bil v orjaški stavbi komunističnega uradnega dnevnika »Pravda«, katerega glavni urednik je bil prav Šepilov. Peljali so me v dolgo, temno in precej dolgočasno dvorano. Stene so bile dekorirane z neizogibnimi ogromnimi slikami Lenina in Stalina, pa tudi drugih sovjetskih veličin.

Na koncu dolge mize je sedel Šepilov. Je visok možakar. Nekaj trudnega je na njegovem lesem in krepkem obrazu. Kodrasti lasje so že močno posiveli in ogromne roke spominjajo na pršut. Poleg njega sta na vsaki strani sedela dva mlajša človeka. Eden od obeh je bil reporter »Pravde«, ki je govoril angleški. Pred Šepilovom sta se obnašala izredno ponižno in skoraj hlapčevsko.

Smejala sta se, kadar se je on zasmel. Če sem postavil neprijetna vprašanja, jih je prevajalec pretolmačil z grimasami na obrazu, kot da prosi svojega šefa oprostitev in mu zatrjuje, da to niso njegova lastna vprašanja.

Razdraženi Šepilov

Prvi vtis je odkrival človeka, ki je rojen stremuh, drugače pa zelo sposoben, pameten, častihlepen in brezobziren partijski funkcionar. Pomenek je pričel z že takrat aktualnim vprašanjem, ali je res, da je Šepilov izbran za naslednika Molotova. To vprašanje je prevajalec raztolmačil z izrednim poudarkom podrejeno-

Narod vas bo preskušal kot urče lončar

Ob zavijanju resnice in samovoljnem preobračevanju besed „Novega lista“

Vsa volilna kampanja komunistov in njih zaveznikov proti »Slovenski listu« je bila sama laž in obrekovanje. Nekateri pa hočejo še danes nadaljevati to pot. Tako je pograbil besednjakovski »Novi list« iz iredentistično »Difese Adriatice«, glasila »Pravde« in dalmatinskih beguncev, dva stavka, iz katerih je spletnel cel škandal. Svoje odkritje je potegnil iz napada na demokristjane, katerim očita »Difesa Adriatica«, da se za sestavo občinskega odbora nočejo povezati z neofašisti in monarhisti.

V prvem od teh izlučenih stavkov piše »Difesa«: »Res je, da se je neka italijanska stranka v Trstu zagnala (v volilni borbi namreč) proti vsem političnim skupinam, nacionalnim in tujim, z eno samo izjemo, in to v korist Slovenske demokratske zveze.« Torej, po »Difesi«, naj bi prednost, dana Slovenski listu, obstojala v tem, da je demokristjani niso napadali. Kako so jo pa vendar hoteli napadati, ko se Slovenska lista ni potegovala nikjer za italijanske glasove? Dogrdilo pa se je nasprotno, da smo mi napadali demokristjane, ker so postavili svoje liste proti Slovenski listu tudi tam, kjer so s tem podpirali samo komuniste.

Toliko o prvem stavku. V drugem stavku pa »Difesa Adriatica« zasmehljivo vprašuje demokristjane, ali ne bi morda hoteli sestaviti občinskega odbora s pomočjo »demoslavov« in dr. Agneletta. Češ, če so jim prej dajali prednost, zakaj jih ne bi tudi sedaj upoštevali pred misli in monarhisti. S tem hoče »Difesa Adriatica« predstaviti demokristjane italijanski javnosti kot »slavofile«, četudi prav dobro ve, da niso.

A glejte! Iz tega očitno zbadljivega norčevanja iz demokristjanov je »Novi list« enostavno izpustil bistveno ost zadržljivosti. Zasmehljivo norčevanje »Difese« je predstavil svojim bralcem kot resen nasvet, da naj se povežejo z »demoslavci« za sestavo občinskega odbora in se je z narejenim obrazom in z naslovom čez celo pol stran zaskrbljeno vprašal: »Kam plovemo?« To je storil v kljub temu, da ljudje okoli »Novega lista« prav dobro vedo, da bi »Difesa Adriatica« naj videla na tržaški občini sto komisarijev kot pa enega samega Slovenca. Uredniki »Novega lista« so pač skrupulacijski novo laž samo zato, da bi lahko še naprej slepili nepoučeno slovensko ljudstvo o neki zvezi med Slovensko listo in demokristjani, ker računajo že z novimi volitvami. O tej zvezi so trobile med nedavnimi volitvami vse besednjakovske in titovske trobente, ki so složno sodelovale v skupnem komunističnem koncertu.

A pomislimo samo eno. Če bi bila le senca take zveze med demokristjani in nekomunističnimi Slovenci, ne bi bila Krščanska demokracija postavila v dolinski občini, kjer ni Italijanov, svoje liste in s tem odnesla Slovenski listi več sto glasov. Ali ni ona s tem posredno podprla prav besednjakovsko-komunistično fronto? To so koristi in zaveznitva, ne pa postopanje z demokratičnimi Slovenci!

Da je dandanes mnogo časnikarjev brezobzernih, je žalostna resnica. Da se pa more slovenski tedi tako globoko ponižati, da namenoma ponareja smisel italijanskega pisanja, samo da lahko napada slovenske nekomunistične stranke

in njihova vodstva, kakor dela to »Novi list«, je pa dokaz neke nove, naj bo tudi »progressivne« morale, ki jo pa vsak polšten človek odklanja. To je toliko bolj obsojana vredno, ker piše to tednik, ki hoče veljati za krščanskega in je obenem namenjen zlasti ljudem, ki nimajo niti časa niti možnosti, da bi se sami o resnici prepričali. Taki obrti, s kakršno se že delj časa peča »Novi list«, se enostavno pravilno varanje lahkovernega ljudstva.

Pa tudi če bi se »Novi list« hotel izgovarjati — in tega je zmožen — ter bi dejal, da je vzel pisanje »Difese Adriatice« za resno, ali je mogoče to z mirno vestjo trditi, popisati skoro dve strani o sodelovanju SIDZ in SKS z demokristjani; o prednostih, o koristih, o podporah, ki naj bi jih bili slovenski demokristi od tam prejeli, in vse to še prav po škarijotsko zabeliti z vprašanjem: »Zakaj pa niste poslali popravek »Difesi«, če to, kar ona piše, ni bilo res?« Tu pa moramo že pripomniti, da popravljamo netočnosti, ki nam lahko škodujejo, ne popravljamo pa čenč in norčevanj, ki

Ugotovitev

Na spletkarska podtikanja nekaterih tednikov, ki izhajajo na Tržaškem, ugotovljena Slovenska demokratska zveza za Tržaško ozemlje in Slovenska katoliška skupnost v Trstu naslednje:

1) da je podlo obrekovanje, da bi »Slovensko listo« pri zadnjih upravnih volitvah v kakršni koli obliki podpirala katera koli italijanska politična stranka;

2) da je nasprotno prav Krščanska demokracija, n. pr. v dolinski občini, postavila svojo lastno listo in s tem odvzela »Slovenski listu« nekaj sto glasov ter na ta način okreplila komunistično listo;

3) da so »Demokracija«, »Katoliški glas« in govorniki na shodih »Slovenske liste« pozivali volivce, naj ne volijo Krščanske demokracije zaradi programatičnih razlik, zlasti v pogledu narodnostnih vprašanj.

SLOV. DEMOKRATSKA ZVEZA
 ZA TRZASKO OZEMLJE
 SLOV. KATOLIŠKA SKUPNOST
 V TRSTU

sploh niso nam namenjena, saj bi izpadli smešno in neoblegeno, ker bi nam vsakdo lahko očital, da hoté nočemo razumeti tega, kar je napisano tako, kot je napisano. »Novemu listu« pa gre samo za to, da nas lahko napada in zato mu je vseeno kako oblikuje resnico, samo da je njemu prav.

»Novi list« in njegovi ljudje spadajo med one, ki mislijo, da ni mogoče živeti brez fondov in podpor. Zato si ne morejo predstavljati, kako so si sploh demokristi Slovenci upali na volitve brez bogatih fondov in podpor. Mi se misimo vozili na šode v limuzinah in luksuznih avtih, ampak v izposojenih na pol razbitih vozilih. Na shodih smo morda govorili tudi brez zvočnikov in komunistična gospoda se je iz naše revščine celo norčevala. Toda ostali smo Slovenci, meplačani Slovenci, ki delamo za skupno stvar, ne pa za denar.

In če po vsem tem dobro premislimo, kdo nas je napadel in kako nas je napadel, potem se res upravičeno vprašamo: Ali je list, ki tako obvešča svoje bralce, sploh še vreden, da so mu vrata slovenskih hiš odprta? Naj ga njegovi gospodarji še tako radi zastoj pošiljajo, je treba tega kljukca vreči čez hišni prag! J. A.

Nasserjeva zmaga v Egiptu

Preteklo nedeljo je bilo v Egiptu ljudsko glasovanje, na katerem je dobil Nasser skoro soglasno zaupnico. Volivci so z 99,6 odstotkov glasov odobrili Nasserjevo ustavo in obenem izvolili Nasserja za predsednika republike. Drugače tudi ni moglo biti, kajti tekmeči niso bili dopuščeni, glasovanje pa je po egiptovskih zakonih obvezno, sicer sledi globa.

Meseca oktobra bodo v Egiptu sledile državnozbornske volitve, na katerih bo zopet lahko nastopila samo »Narodna zveza«, ki je edina dovoljena politična stranka. Vodstvo stranke, ki ga bo, podobno kot vladlo, imenoval Nasser iz vrst komaj pred dnevi formalno razpuščenega »revolucijskega sveta«, bo še posebej pazilo, da bo zavrnilo vse morebitne prslaniške kandidatature oseb, ki jih Nasserjeva stranka smatra za škodljive državnim koristim.

Nič čudnega torej, da se Tito in Nasser tako dobro razumeta. Njuni stranki in politiki sta si na las podobni!

Diktature so pač vse enake, pa naj nosijo še kakršno koli barvo.

sti in takoj se je pokazalo, da je Šepilova to vprašanje razjezilo. Tako delikatnih vprašanj v Sovjetiji ne obravnavajo javno. Govorice, da bi mogel biti sam zunanji minister, je označil za največjo neumnost. »To so običajne neodgovorne špekulacije tuje tiska«, je zadirčno pripomnil.

Pomenek je torej pričel v precej ledenem ozračju in trajal približno dve uri. Hitro sem si bil na jasnem, da ne bom izvelkel nobenih pomembnih novic. Šepilov se je izogibal vseh vprašanj, ki so se pojavljala po ženevski konferenci. Zato sem poskušal dobiti odgovor vsaj na eno vprašanje: Ali veruje ta bodoči mož, ki predstavlja novo nastopajoče pokolenje in ki ne pozna drugega življenja razen sovjetskega, v resnici v stroge nauke režima?

Dolgi pomenek je bil redko zbegani doživljaj. V Sovjetiji človek lahko čisto slučajno naleti v restavraciji ali med potjo na človeka, ki mu kljub težkočam jezika nudi osebnostni ali individualni odgovor. Pomenek z današnjim ministrom pa je bil, če izvzamem slučajnostno jezo, prav takšen, kakršen je s katerim koli sovjetskim uradnikom, popolnoma avtomatičen.

Človeški avtomat

Ali je gospod Šepilov z Leninom istega mnenja, da mora priti med kapitalističnim in komunističnim svetom do »vrste strahotnih spopadov«? Odgovoril mi je: »To je prav tako neizogibno, kakor da noč sledi dnevno, kapitalistični svet se mora zamenjati.« Ali je g. Šepilov istega mnenja kot Malenkov, da bi atomska vojna uničila civilizacijo? »Civilizacija ne bo propadla. Čim več oporišč pa bodo Američani postavili, tem prej bo kapitalizem izumrl, ker se bo prebivalstvo dvignilo proti ameriškemu imperializmu.«

In tako so se razgovori nadaljevali. Na eni strani je bil pomenek nepomemben, ker bi bilo enostavnejše partijsko linijo enostavno prebirati po stolpeh

»Pravde«, vendar je bil na drugi strani koristen. Kakor so namreč že vnaprej redigirani odgovori ob vodki in vinu potekali drug za drugim kot na tekočem traku, tako sem se čedalje bolj prepričeval, da Šepilov v resnici in pošteno veruje v to, kar govori. Iz srca je prepričan, da sta si sovjetski in ameriški način življenja največja sovražnika, in da je popolno iztrebljenje ameriškega sistema edino možna rešitev.

Prepričanje, ki ga Šepilov deli z vsemi sovjetskimi voditelji, je prinesel seveda s seboj v zunanje ministrstvo, in to prepričanje bo temelj vseh njegovih operacij. V časih sovjetskih smehljajev, ko povsod upajo, da se je mogoče z novo sovjetsko vladavino pobotati, bo morda pametno, da se od časa do časa zahtodni državniki spomnijo teh sovjetskih dejstev.

Perzijski šah v Moskvi S Stalinovim plaščem ali brez?

Perzijski šah je pretekli ponedeljek odpotoval s sovjetskim letalom na obisk v Moskvo. Spremljajo ga kraljica Soraya in trgovinski strokovnjaki, ki bodo tam podpisali sovjetsko-perzijsko trgovinsko pogodbo. Perzijski šah in šahinja ostane v Moskvi dva tedna.

Kakor je znano je pokojni Stalin poslal perzijski vladarici ob priliki njene poroke v dar izredno dragocen krzneni plašč, kakršnega nima menda nihče na svetu. Toda Stalina, niti njegovih nazvestejših Soraya zdaj ne bo več videla. Upamo pa tudi, da ni bila tako neprevdna, da bi vzela s seboj dragoceno darilo, ki bi Stalinove naslednike bodlo v oči. Je pač, hvala Bogu, poletje.

Perzijski šah je prispel v sovjetsko prestolnico komaj nekaj ur potem, ko je zapustil jemenski prestolonaslednik. Naravnost neverjetno je, kako si podajajo v Kremlju, sedaj domu morilcev carjev in rušiteljev kraljev, kljuko vladarji, kot bi kar sami hoteli priklicati nesrečo na svoje glave.

Prav ta jemenski obisk pa lahko še nekako razumemo. So se vsaj srečali podobni. Sedanjí jemenski vladar je namreč tudi dal enostavno obglaviti svojega brata in je temu činu svojega rabilja celo osebno prisostvoval. Nekako tako, kot so preživeli člani Politburoja bili zraven, ko naj bi eden izmed njih ubil njihovega dolgoletnega pobratima Berjo, kakor je to zaupal francoskemu socialistu sam Hruščev.

VESTI z GORIŠKEGA

Slovenecem taka politika le škoduje! Shod komunistov in Nennijevih socialistov

V nedeljo jutraj so se goriški Saragatovi socialisti zbrali na VI. provincialni kongres. Za priliko jim je »Primorski dnevnik« posvetil dolga voščila, številne nasvete in bratske vdane pozdrave.

Slovenskemu čitatelju takega vdanja se nehoté pojavi misel, da gre za preveč ponižno vlogo vsiljevanja ljudem, to je Saragatovim socialistom, ki niso nikoli pokazali tepega lica italijanskim državljanom slovenskega jezika, marveč so ob vsaki priliki, recimo ob vsakem izbruhu laškega sovinitstva proti Slovincem na primer v goriškem občinskem svetu, vedno in odločno potegnili s sovinitstvi, seveda na škodo Slovencev in njihovih pravic!

Naj nam »Primorski dnevnik« pokaže samo eno Slovencev in slovenski stvari naklonjeno zahtevo ali izjavo Saragatovih socialistov.

Socialisti se ne zavzemajo za naše pravice

Niti ene take poteze nam »Primorski dnevnik« ne more pokazati in dokazati. Nasprotno pa je lahko dokazati, kako so Saragatovi socialisti vedno glasovali proti zahtevi naših svetovalcev po spoštovanju našega materinskega jezika na goriškem županstvu in v samem občinskem svetu. Saragatov poslanec Ceccherini pa je med tistimi, ki se skozi in skozi potegujejo za ojačanje italijanstva na tem področju. Ko bi šlo za italijanstvo med Italijani, ne bi imeli kaj pripomniti k temu, kajti vsak narod ima pravico do življenja in častnega uveljavljanja ter napredovanja. Toda tu gre za raznarodovanje Slovencev, saj nimajo v dolinah Nadiža, Tera in Bele niti ene same slovenske šole, niti enega samega slovenskega vrta. Tam je raznarodovanje v polnem teku, prav tako kot za časa fašizma! Pri nas sta nam izvajanje pritiska in krivično tolmačenje šolskih zakonov privedla do tega, da se slovenski šolski razredi vedno bolj redčijo, da ne govorimo o kričeči krivici, ko se nam v javnih uradih prepoveduje občevanje v slovensčini.

Niti od strani Saragatovih socialistov nimamo torej Slovinci kaj upati in pričakovati!

Prav v času tržaških volitev je Nenni, vodja s komunisti povezanih italijanskih socialistov, na nedvoumen način in na javnem volilnem zborovanju v notranjosti republike stavil zahtevo po odpravi krivice, ki se je zgodila na vzhodni meji Italije in za popravilo njenih mej na tem področju!

Socialist Nenni se, kajpak, postavlja na stališče skrajnih italijanskih nacionalistov, ko tako govori in zahteva. Tudi njemu namreč diši slovenska zemlja.

Odrekajo nam zaščito

Nimamo še zaščitnega zakona, kot ga veleva 6. člen ustave, nimamo še pravičnega šolskega zakona, nimamo niti drugih potrebnih zakonov, do katerih imamo kot ljudje, kot državljani in kot Slovenci vsa pravico!

Srečamo pa ob vsakem koraku, ob vsaki priliki le krivico, le prezir in zapostavljenost! Tako ob priliki napada na slovenske nabornike v Trzinu in ob priliki zahteve po spoštovanju slovenskega jezika na javnih uradih, kot na primer na goriškem županstvu. Tako tudi ob rojstvu naših otrok, katerim ne smemo dati slovenskih imen. Tako ob priliki praznika ustave, ko nas vladni funkcionar, to je prefekt, gladko in ostantativno ne mara na praznik demokratične republikanske ustave, do katere smo s svojim nastopom proti fašizmu in s svojim bridkim trpljenjem mnogo pripomogli.

Kriza ali komedija?

(Nadaljevanje s 1. strani)

tu jamstvo, da ne bo nekega dne lepo razglašeno, da so bile vse sedanje kritike z leve in desne, vsi navidezni upori in želje po samostojnosti raznih komunističnih in z njimi zvezanih socialističnih strank samo navadna igra, potrebna, da se svobodnemu svetu natrese peska v oči?

S tem, ko pozivamo k previdnosti v ocenjevanju dogodkov, pa seveda nočemo reči, da so brezpomembni in da ne bodo zapustili globoko sled. Končno gre vendar za prvo razkrivanje ozadja in bistva komunistične diktature, pri katerem ne iznašajo njenih napak in zločinov njeni sovražniki, temveč lastni pristaši. In od tega je samo še en korak do priznanja, da pri vsem ni krivda samo na ljudeh, temveč prav na sistemu, ki daje ozkim klikom v roke absolutno politično in gospodarsko moč. Do danes je to uvidelo že veliko razumnikov, a kakor je bilo še vedno v zgodovini, se bo enkrat vrženo vzkaljeno zrno dvoma in spoznanja nujno razvijalo in razraščalo, dokler ne bodo tudi množice sprejele za svoje in bile deležne njegovih sadov.

nar, to je prefekt, gladko in ostantativno ne mara na praznik demokratične republikanske ustave, do katere smo s svojim nastopom proti fašizmu in s svojim bridkim trpljenjem mnogo pripomogli.

Boj pravilno in ustavno je ravnala tržaška prefektura, ki je na tisti praznik povabila tudi slovenske zastopnike, čeravno ni moči trditi, da so že samo zaradi tega Slovinci na Tržaškem zaščiteni!

Nasprotno, niti tam se ne uveljavljajo londonske spomenice! In ker smo že pri Trstu, moramo zopet spomniti našo javnost na dvoletnost »Primorskega dnevnika«, ki tako krivično in obrekovavno natočuje, da se naši izvoljeni predstavniki vdajajo demokratizmom, in kliče na izdajstvo, kjer izdajstva ni! Sam »Primorski dnevnik« pa ne vidi izdajstva v ugodnem dejstvu, da je na titovski dr. Deklevovi listi v Trstu bil izvoljen Italijan g. Petronio. Lepe in zares predstave... »Slovenec« so titovci v Trstu volili in izvolili!

Zgodovina in trenutni položaj našega ljudstva na tem področju zamejstva kaže in veleva, da se Slovenci moramo med seboj družiti za skupno obrambo vselej, ko gre za naše življenjske pravice in koristi!

Združeni bi v nabrežinskem občinskem svetu lahko sedeli samo Slovenci. Taki bi lahko imeli več slovenskih zastopnikov v tržaškem občinskem svetu in vsaj enega v tamkajšnjem provincialnem svetu.

Kjer ni nujne nevarnosti za naš izostanek in javnih organih, lahko nastopa-

mo tudi ločeni. Toda so slučajni, ki ne smejo poznati razprtije in pogojev ločitve! Tak primer se bo pojavil pri državnih volitvah. Združeni, si bomo takrat lahko volili in izvolili kakega svojega zastopnika. Ločeni, bomo lahko volili več svojih kandidatov, izvolili pa si ne bomo nobenega!

Na pomoč nam ne pridejo niti Saragatovi, niti Nennijevi socialisti, niti Togliattijevi komunisti, niti kakšni drugi Italijani!...

Primer gospoda dekana Simiča iz Solkana

Iz Nove Gorice smo zvedeli, da je bil solkanski župnik in dekan č. g. Andrej Simič pozvan, da se predstavi v državne zapore že 10. t. m. Ko pa se je pojavil na pragu solkanskega zapora, so ga za vrnil čes da mora počakati na rešitev zadnjega priziva proti sodbi.

Veseli nas odlog izvršitve kazni proti gospodu dekani Simiču ter upamo, da bodo višji sodniki zadevo temeljito pregledali, preučili pravni položaj duhovnika in izvrševanju svojega poklica ter gospoda dekana popolnoma oprostili.

Gospod dekan Simič je bil namreč obojen ob priliki neke delitve zakramenta sv. spovedi, na tajnost katere sta vezana tako spovednik, kakor tudi spovedavec. Prisojili so mu bili deset mesecev zapora in eno leto nezvrševanja duhovniškega poklica. V prizivu so mu kazen znižali na šest mesecev zapora in potrdili leto prepovedi službovanja. Zdej je zadeva zopet v pretresu.

IZ DOBERDOBA

V nedeljo sta v slovenskem Doberdobi imela shod provincialni tajnik Poletto in provincialni podtajnik PSI. Gre torej za »Partito comunista italiana« in za »Partito socialista italiano«. Shod kot tak se je tudi res vršil v slogu italijanskega jezika ter je predstavljal uvod v propagando za jesenske volitve na Goriškem. Italijanski komunisti in socialisti lovijo slovenske glasove ko je čas volitev. Ko pa gre za slovensko šolo, ukazujejo slovenskim staršem, naj otroke vpišejo raje v italijansko šolo. Na ta način so skoraj upropastili slovenske šole v Trzinu, v Ronkih, v Krmnu in v Podgori.

Zato opozarjamo Doberdobe, naj komunistični propagandi ne nasedajo. Ob sodbe vredni pa so vsi tisti domačini, ki kličejo italijanske komuniste in socialiste v slovensko vas med slovenske volivce!

Dobrodelni srečolov

V Trgovskem domu v ul. Petrarca je srečolov v korist goriškega občinskega podpornega zavoda (ECA) odprt do petka 29. t. m.

Prevoznina po železnicah povišana

Od nedelje 1. julija naprej stopijo v veljavo nove cene osebnega prometa po železnicah. Kot zmanjšanje je na železnicah bil uklinjen tretji razred, tako da imamo sedaj samo dva: prvi in drugi.

Zato lahko rečemo, da je bil odpravljen prvi razred in da sta ostala prejšnja, drugi in tretji, ki se sedaj imenujeta pr-

S petega kongresa za krščanski mir

V četrtek 21. t. m. so v Firencah otvorili V. kongres za krščanski mir. Kongresa se je tudi letos udeležilo večje število zastopnikov iz različnih dežel tega sveta, ki so si za predmet letošnjega razpravljanja postavili nalogo: »Preokoba in zgodovina«.

Kongresa se udeležuje tudi prof. La Pira, znani florentinski župan in zagovornik ter uvajalec krščanstva v praksi. Na kongresu je kot zastopnik rimske vlade nastopil podminister Folchi, ki je poudaril važnost strpljivosti, razumevanja in spoštovanja med narodi, da se odpravijo nepotrebni spori.

Egipčan Taha Hussein, ki je muslimanske vere, pa je s posebnim ozidrom na sedanji krizi položaj arabskih narodov, ki se želijo otresti tuje oblasti, poudaril nujnost pravične rešitve sporov med narodi z odpravo gospostva bogatejših držav nad revnejšimi in z uravnanim uživanjem dobrin med njimi. »Ni prav — je dejal — da se nekaterim narodom jemljejo dobrine, da drugi plavajo v bogastvu! Očistno je Egipčan Taha Hussein mislil na oboroženo upiranje Francije proti borbi nje v Afriki podložnih narodov, ki terjajo svobodo in neodvisnost. To je zastopnik Francije na kongresu Firencah tudi dobro razumel ter skušal ugovarjati s poudarkom, da se Francija brani na podlagi njenih pismenih pravic.

Krščanstvo v besedi in v praksi

Toda Taha Hussein ga je mirno, a odločno besed zavrnil, da se krščanska in muslimanska vera srečata v tem, ko poudarjata pravico posameznih narodov po svobodi, neodvisnosti, samoodločbi, pravične delitve in uživanja dobrin ter tudi teko imenovano pravico nadmoči ene države na škodo drugih. »Mislim — je dejal — da kadar rečem, da Bog ukazuje ljubeznivost, dobrotljivost, ljubezen in pravičnost ter da so nekateri, ki te zapovedi ne spoštujejo, ne igram vloge tožila, ampak moža, ki želi spraviti med Vzhodom in Zahodom.«

Posebno zanimivo so florentinske zaprave za nas Slovence v Italiji, kjer imamo demokristjansko vlado, ki od nas terja izvrševanje vseh dolžnosti in strogo spoštovanje zakonov, nudi pa nam le del uživanja naših pravic ter z njeno politiko do nas teži bolj za tem, da se raznarodimo, kot pa ohranimo pri nacionalnem življenju!

Zaman so vse naše zahteve, naši številni nastopi in protesti, naše klicanje na spoštovanje naših slovenskih pravic, ki sone na naravnem, od Boga danem zakonu. Če pomislimo na način ravnanja z nami od strani krajevnih oblasti, za katere je odgovorna tudi vlada, naletimo na očitne kršitve krščanstva in njegove nauka tako pri civilnih, kakor tudi pri cerkvenih oblasteh.

Prve nam opozarjajo pravico do občevanja v našem materinem jeziku v javnih uradih, nam izganjajo naše otroke iz slovenskih šol ali pa nam sploh teh niti ne priznajo ter nam na vse mogoče načine ovirajo izraz našega slovenskega poklica in rodu. Druge pa prezirajo naš jezik, kot da nam ga ne bi bil dal sam Bog, ki ne pozna privilegijev med narodi in med posamezniki.

V Gorici, ki je močno mešana slovensko-italijansko mesto, ne smemo slovenski verniki imeti v nekaterih cerkvah slovenske maše in slovenskih napisov. In tu vprašamo najvišjega cerkvenega predstavnika naše province, ali je tako zapo-

stavljanje naših pravic ter preziranje časti in potreb naših vernikov dovoljeno? Do kdaj pa bo tako ravnanje trajalo, do kdaj nas tako postopenje žalilo in nas grenilo? Ali najvišji naš cerkveni predstavnik ne vidi krivice, ki se nam godi? Ali ne sliši naših upravičenih in stokrat ponovljenih ter poudarjenih pritožb?!

Ne maramo prekoračiti meje dostojne pritožbe, toda eno je gotovo: da imajo komunisti in njihovi sopotniki proti krščanski veri in proti nam dober argument, ko nam pravijo: »Vidite, saj vam niti posvetna, niti cerkvena oblast vaših najsvetejših pravic ne spoštuje!«

Poleg zavesti ponižanja, ki ga pri ne-spoštovanju naših pravic čutimo, je komunistični argument tisti, ki naše ljudstvo najbolj odvrta od vere in torej od prave poti krščanskega življenja! Ze pred komunizmom so prenekateri slovenski verniki, ko so videli, kako so nekateri cerkvene oblasti šle na roko fašizmu, zatiralo in preganjalo Slovencev, pristopili raje v pravoslavno vero, ker niso mogli prenašati krivic, ki so se jim na tem področju godile!

Ljudstvu, bodisi italijanskemu, bodisi slovenskemu, morata država in Cerkev, to je obe oblasti, ki ga vodita, dati višji pravičnosti in pokazati v praksi strogo spoštovanja vseh pravic vseh državljanov in vernikov!

Krščanstvo se je v svetu uveljavilo ne toliko zaradi njegovega oznanjevanja nadnaravnega življenja, kolikor tudi zaradi pobijanja krivic, ki so se dogajale na tem svetu.

Teh krivic je žal še vedno veliko, in tisti, ki so postavljeni na mesto oblasti, majhne in visoke, so dolžni zagovarjati in braniti pravice narodov, državljanov, skupnosti in posameznikov!

Naše ljudstvo kliče po pravičnem ravnanju z njim. Ono zahteva, da se spoštuje i krščansko i republikansko načelo enakopravnosti in enake dostojanstvenosti vseh državljanov in vernikov!

Tako poudarjata večkrat tudi papež sam in predsednik republike, Gronchi. Narode naj vodi ljubezen, državljane

SOCIALNA VPRAŠANJA

Delavke terjajo za isto delo isto meздо

Na nekem kongresu delavk komunističnega prepričanja so njihove zastopnice obravnavale vprašanje mezd delavk ter se zedinile na tem, da morajo ženske delavke prejemati za isto delo, ki ga izvršujejo kot moški, tudi isto meздо kot moški.

Zahteva kot taka je seveda pravilna. Zd se pa, da so le redki slučaji, kjer ženska-delavka lahko opravi isto delo kot moški, to je časovno, količinsko in kakovostno isto delo. Vendar so primeri lahkega dela, ki ga prav tako opravi ženska kot moški v istem času, v isti količini in tudi iste kakovosti.

Stojimo pa na stališču, da se žensko ne sme ponižati na tvorniško delavko, zlasti ne zaposlovati jo v težkem delu, i ne odgovarja njeni naravi in zmogljivosti. Rojena je za dom, zato naj dela doma in tudi v tvornicah, kjer je kako lahko, njej primerno delo!

Zato pa je treba dvigniti meздо delavcev, da bodo ženo imeli doma. To pravilo mora veljati tako v deželah kapitalističnega, kakor v onih komunističnega sistema!

naj družijo pravični zakon, vernike pa pravično spoštovanje in uveljavljanje Kristusove zapovedi: Pojdite in učite vse narode!

Drugi kričeč primer zoperstavljanja, ki dela veliko krivico našim otrokom je zadeva kolonij. Odpirajo se namreč v hribih samo italijanske kolonije, katerim privedajo, dodajajo po nekaj slovenskih otrok. Tako so slovenski otroci pomešani z veliko večino italijanskih, s katerimi so seveda prisiljeni občevariti samo italijanski. Poleg dejstva, da imajo tudi slovenski otroci pravico do kolonije v svojem lastnem materinem jeziku, predstavljajo mešane kolonije s pretežno večino italijanskih otrok ter samo italijanskim vodstvom nedostatek, ki sliči raznarodovanju!

Sredstva, ki prihajajo za kolonije, bi se morala nuditi tudi slovenskemu ljudstvu za izključno slovenske kolonije! To je želja državljanov in vernikov slovenskega jezika, in to upravičeno zahtevamo, ker čutimo, da se tudi na tem področju godi Slovincem krivica, »krščanstvo je proti vsaki krivici.

Slovenski vernik

ŠOLSKE VESTI

Na državni Nižji srednji šoli s slov. učnim jezikom v Gorici so izdelali pri Nižnjem tečajnem izpitu sledeči dijaki:

Bratina Božidar, Cernetič Remo, Devetak Venceslav, Jakin Danilo, Maurenšig Pavel, Petarin Božidar, Sulli Marko, Terpin Aldo, Venosi Salvador, Vidmar Jožef, CESCUTTI Marija (odličnjakinja), Di Dio Silva, ELBACHER Marija (odličnjakinja), Paulin Nadja, Pisk Bogoljuba.

»Dva dijaka sta bila zavržena, 21 pa jih je dobilo popravne izpite.

Na državni Strokovni šoli s slov. učnim jezikom v Gorici so izdelali pri zaključnem izpitu sledeči dijaki:

Budel Bruno, Crassini Ivan, Ferletič Silvan, Florenin Ivan, Debellis Adrijan, Kerpan Lucijan, Klavčič Emil, Klemše Jožef, Kovic Anton, Malič Bruno, Pahor Oskar, Pelicon Martin, Radetti Lucijan, Terpin Julijan, Zavadvav Rajmund; Ambroš Marija, Brajni Marija, Ersetig Ada, Figelj Pavlina, Lorenzi Adele, Marussi Danila, Mauri Silvana, Percio Karla, PINTAR Albina (odličnjakinja), Pintar Irene.

16 jih je dobilo popravne izpite.

Dopolnilo

Pretekli teden smo pomotoma izpustili ime dijaka Mirkota Makuca, ki je tudi izdelal izpit čez V. gimnazijo.

Obvestilo beguncem

Begunci, ki še niso dvignili živeža, naj se oglasijo v skladišču v ulici S. Gabriele dne 3. julija od 9. do 10. ure.

Marijan Komjanc

NOVICE IZ SLOVENIJE

Lansko leto je imela Jugoslavija trgovinske odnose s 46 državami. V primeru z letom 1954 se je lansko leto izvoz povečal za približno 5 milijard din, uvoz pa kar za 30 milijard. Lanski izvoz je dosegel vrednost 77 milijard din, uvoz pa 132 milijard din. Razlika v škodo Jugoslavije znaša torej 55 milijard din, katere mora Jugoslavija kriti s posojili.

Najbolj žalostno pri vsem tem je to, da mora vvažati živile, in sicer za preko 35 milijard din, in taka živila, katere je predvojna Jugoslavija izvažala: žito v mest.

Torej skoraj polovica izvoza porabi današnja Jugoslavija za uvoz živil! S tako trgovinsko politiko pride na vsakega Jugoslavana — tudi dojenček in starček — vsako leto nad 3.000 din dolga.

vi in drugi. Cene sedanjega prvega (in torej prejšnjega drugega) so povišane za 16 odstotkov, cene sedanjega drugega (to je prejšnjega tretjega) pa za 9 odstotkov.

Letniki 1934 pod orožje

Z odlokom vojnega ministrstva so klicani pod orožje ter se morajo predstaviti v roku od 16. do 20. julija t. l. na naboru potrjeni fantje, rojeni v zadnjem četrtmesečju leta 1934 ter tudi prejšnjih let v kolikor so bili novčani z letnikom 1934. Poleg teh so klicani pod orožje tudi vsi oni, katerim je iz katerega koli vzroka bil polik odložen do službovanja zadnje skupine letnika 1934. Uradno bo službovanje odloženo vsem, ki imajo pogoje desete točke, čl. 85 o novčenju.

Verska slavnost na Sv. gori

Solkanski rojak mons. Jožef Srebernič, škof s Krka, je v nedeljo 24. t. m. obhajal 80-letnico svojega rojstva in 50-letnico mašniškega posvečenja. Za priliko je pel slovesno pontifikalno mašo na Sv. gori pri Gorici, onstran meje, pri kateri je tudi posvetil v duhovnika g. Cimpriča iz Volč.

Na slovesnost je na Sv. goro prihitelo nad 3000 vernikov, med temi tudi iz Gorice in Italiji. Slavnosti sta prisostvovala tudi monsignorja Novak in Velci iz Gorice.

Tombola na Travniku

Na praznik sv. Petra in Pavla, v petek 29. t. m., se bo na Travniku v Gorici vršila običajna tombola in koristi sirotišča »Lenassia«.

Nogomet v Štandrežu

V nedeljo popoldne 24. t. m. sta se na štandreškem igrišču srečali goriška Juventina in pa jugoslovanska enajstoričica iz Sempetra pri Novi Gorici. Zmagala je poslednja, in sicer s 3 proti 0.

SMRTNA KOSA

V Rupi pri Sovodnjah je pretekli teden umrla domačinka Marija Cijan. Uboga je bila tako nesrečno bolna, da je bila v postelji polnih 21 let. Smrt jo je rešila trpljenja, zaradi katerega je z njo trpela seveda tudi vsa njena družina, kateri domačini izražamo naše sožalje.

GOSPODARSTVO

BRESKVE. Na drevesih breskev opazimo, da se sušijo vršički. Ako pogledamo v notranjost ovenelega (ne že suhega) vršička, opazimo črvička, ki se je bil zaril v notranjost mečike. Proti temu škodljivcu nimamo sredstva. Uničujemo ga na ta način, da ovenele vršičke pobereemo in sežgemo, ker le na ta način omejimo razmnoževanje črvička.

CESNJE. V nizkih in meglenih legah odpada listje česnje že koncem julija, kar zelo kverno vpliva na dozorevanje polja. Ako temu ne odpomočemo pravočasno, bo tako drevje hiralno in počasi odmrl. To bolezen preprečimo s tem, da česnjeva drevesa v sredini julija poskropimo z brozgo modre galice in apna v odstoku pol do tri četrti kilograma na 100 litrov vode. Če je ob tem času deževno vreme, je dobro škropljenje ponoviti čez kakih 15 dni.

Po pšenici lahko njivo posejemo z zgodnjo koruzo ali z ajdo, repo, ohrovom (vrzote), kapus, cvetačo. Lahko pa posejemo take njive tudi s koruzo za zeleno krmiljenje, kar pride prav v jeseni za krmiljenje živine. Take njive pognojimo s 30 stoti hlevskega gnojla ali pa z umetnimi gnojili, n. pr. PKN 60 kg na 1.000 kv. m, ali s kakim drugim gnojilom. Ako sejemo zgodnjo koruzo, je ne smemo preveč gnojiti z dušičnimi gnojili, ker bi s tem podaljšali raščo in bi v jeseni ne dozorela. Dušičnate gnojila so amoniak, apneni dušik, apneni nitrat, čilski soliter ter gnojlica ali straniščnica.

DROGERIJA
ANTON PODGORNIK
DOBRO, BLAGO
NAJNIŽJE CENE
GORICA - Trg. De Amicis 12, na Kornu - Tel. 3009

NEDELJSKO BRANJE ZA LJUDSTVO, POSEBNO ZA KOMUNISTE IN SOPOTNIKE

Kaj se dogaja v Rusiji?

Moskva, junija 1956.

Za svedčano samotnim pročeljem svoditeljskega kolektiva in »koeksistence« se danes dogajajo v Rusiji stvari, o katerih se Orwellu v njegovi fantaziji »Leto 1984« niti sanjalo ni. Stalinov pokizus, da bi ruski narod spremenil v sivc gobasto gmoto, bi morda skoraj za las uspelo in s tem prepričal Orwella, da je mogoče človeka v resnici stisniti v vsako poljubno obliko. Današnji razvoj v Rusiji pa kaže, da nista niti blazni tiran, niti njegov razočarani in obupani kritik...

jansko je danes v Rusiji oblast nasilja praktično zlomljena. Zasovraženi in ustrašovalni varnostni policiji so peruti pristigili, kazenski zakon so predelali v konist obtožnica in množice političnih ječnikov (po britanskih cenitvah okrog enega milijona) so izpustili na svobodo. Ogromna delovna in kazenska taborišča polagoma zapuščajo, in železno nadzorstvo nad prebivalstvom so razrahljali. Površili so pokojnine in skrčili delovni čas. Predvsem pa se več ne dogaja, da bi ljudje skrivnostno izginili.

Vendar vsi ti ukrepi ne oblačujejo Moskve pri vsej njeni mračnosti in preobjudenosti in kljub obupno okoreneli birokraciji v najbolj razburljivo prestolnico sveta, pač pa Moskvi to obliko daje spenjenje duha. Nova elita razumnosti je že tako daleč, da odkrito govori, da je tudi Karel Marx zgolj eden izmed mnogih obnoviteljev političnega in gospodarskega mišljenja. Mladi »svobodomislec« se manj zanaja za politiko in gospodarstvo, pač pa vso pažnjo posvečajo literaturi in umetnosti. Prislilni in v prevelikih dozah zaživeli dialektični materializem dolgočasni mlade visokošolce v taki meri, da so se jim vsi politični govori pristudili. Odklanjanje večeršnjih dogem se izreča med drugim v izredno živem zanimanju za slikarstvo in v zgražanju pred zabudami »socialnega realizma«. Sovjetski arhitekti in študenti arhitekture kar požirajo zahodne revije in knjige lastne stroke. Svobodna misel se pojavlja tudi

po gledališčih, kjer so Majakovskijeve zajedljive satire spet dovoljene. Tako zagrozni stalinist, kakršen je predsednik Vsesovjetske akademije umetnosti Aleksander Gerasimov, dovoljuje razstavljanje modernih in najmodernejših platen.

Celo Stalin ni mogel duhovnega življenja povsem zamoriti, izoliral in teroriziral je duhovno elito, ki je stalno živela v strahu, da jo denuncirajo mladi komunistični fanatiki. Ta izolacija se je sedaj združila, ker mladih komunističnih fanatikov ni več. Fanatik mora imeti vero v absolutne resnice. Pretresi te vere na zadnjem komunističnem kongresu so pustili za seboj zvežavo praznino. Novi poglavarji, ki so slepo sledili Stalinu, ker se se ga bali, ne morejo računati s tem, da bodo pred svoj voz vpregli mlade revolucionarje, kajti v očeh teh mladincev je bojazljivost prezirljiva lastnost.

Stalin pa še ni popolnoma mrtev. Videla sem njegovo sliko v hotelu Inturist, nad pisalno mizo namestnika urednika »Pravde« in na letališču v Vilni. Sovjetskih znakov za 40 kopejk še niso vzeli iz prometa, in Stalinovo balzamirano truplo leži še vedno v mavzoleju na »Rdečem trgu«.

Eno pa je gotovo, Stalinov pokizus, da razdira vsa področja človeškega življenja, se je ponesrečil. Kakršno pot bo Rusija tudi ubrala, v nobenem slučaju to ne bo pot Orwella 1984.

NORA BELOVA (Iz tednika »Die Zeit«)

Kulturna zgodovina poživil

Z največjim užitek pojijemo skodelico kave. Poživljajoča pijača se preliva po našem telesu in prebuja dremajoče življenjske duhove v našem telesu. Tako sami po sebi razumljivi so učinki poživil, da se mihi ne sprašujemo, kdo je prvi »iznesel« kavo, čaj, čokolado. Čeprav so to naravni proizvodi, je moral le biti nekdo, ki jih je prvi okusil in odkril njihove učinke.

in sicer v Benetke, ki so takrat vzdrževali tesne trgovske stike z Orientom. V 13. stoletju si je pijača osvojila ves kulturni svet in je postala glavna prehrana za zajtrk ter spodbudila močnik in mlečne juhe.

Danes največ kave pridelajo v Južni in Srednji Ameriki. Prve nasade so v teh krajih zasnovali l. 1721 na otoku Martinique.

Caj pa so poznali na Kitajskem že dolgo pred našim štejetem kot zdravilno in poživljajočo pijačo. V neki stari knjigi omenjajo čaj 2.700 let pred Kr. r. Na Kitajskem je čaj narodna pijača. V Srednjo Azijo pa je čaj prišel šele v 15. stoletju. Zopet so bile Benetke prvo mesto v Evropi, ki je čaj sprejelo pod svoje okrilje, širilo l. 1.550, ko je izšla prva slovenska knjiga. V Srednjo Evropo je čaj prodrl šele v 17. stoletju. Prodajali so ga takrat po lekarnah.

Glavne proizvodjalne dežele čaja sta poleg Kitajske tudi še Indije in Cejlon za črni čaj. V Južni Ameriki pa gojijo Mate čaj, ki se čedalje bolj širi po svetu. Pridelujejo ga iz listov neke vrste palma. Črni čaj vsebuje 3,5 odst. strupa teina, medtem ko vsebuje Mate čaj samo 1 odst. teina. V praženi kavi je 1 do 1,2 odst. teina.

Pradomovina kakaovca je tropična Amerika s svojim toplim, vlažnim gozdnim podnebjem. V pragozdih Mehika pa vse do Amazonke raste dvji kakaovec v ogromnih množinah. Ze v predzgodovinski dobi si ga je človek udomabil. Zlasti so bila to plemena Maja v Srednji Ameriki. Tudi sama beseda »cacao« je povzeta iz jezika maja. Indijanci ga uživajo pomešanega z vodo in koruzno moko in imenujejo jed »choco latte«, kakaovca voda. Sladkajo tekočino z medom in va-

Atomska katastrofa je grozila Zahodni Evropi

Sele pred kratkim so angleško javnost seznanili z atomsko katastrofo, ki je pred letom dni ogražala vso Zahodno Evropo. V nuklearnem reaktorju v Sellafieldu (Cumberland) se je pod učinki vročine in vibracij stopil izredno važen kovinski del in zapustil za seboj veliko odprtino. Skozl odprtino so uhajala močna radioaktivna izžarevanja, ki niso samo grozila, da uničijo celotno središče za izdelavo plutonija, razstrelilnega sredstva atomskih bomb v Sellafieldu, pač pa so te izžarevanja ogražala celotno življenje britanskega otočja.

Z vso naglico so izdelali nekaj ton težke premikajoče se kabine, ki so dopuščale inženirjem in tehnikom, da se dokopljejo v notranjost atomskega stebra. V notranjosti atomskega stebra je divjalo peklenko radioaktivno izžarevanje. Vse do tega trenutka je bilo gotovo, da mora vsakdo, ki bi tvegati v ta pekel, računati z neizogibno smrtjo. Kljub temu se je v Sellafieldu javilo 250 prostovoljcev, ki so tvegali smatni pohod. Nastal je prava divja tekma s časom. Najprej so morali za popravilo namenjene prostovoljce z največjo naglico izuriti v »aprovizirani« atomskem steburu.

To urjenje je zahtevalo naravnost nečloveške napore in jekleno zdravje. Inženirji so pričakovali da bo najmanj polovica prostovoljcev odstopila od smrtno nevarnega početja. V resnici pa ni odstopil niti en sam delavec.

Ko so bila mošva izurjena z vsemi potrebnimi priročnostmi, so morali preizkusiti njihova zaščitna oblačila, kakor

tudi premikajoče se kabine. K sreči so oblačila in kabine prestale tudi ta preizkus. Dve sto petdeset mož je tako nastopilo svojo junaško pot. Moštvu so morali izmenjavati vsakih deset minut, kajti kljub zaščitnim stenam na telesu in v kabinah bi zadržanje dvajsetih minut pomenilo sigurno smrt. Ti moderni delavski junaki pa so svoje delo z vso bravuro opravili.

Razumljivo je, da vsa dežela danes slavi teh 250 delavcev, saj niso zgolj rešili naprevo, ki predstavlja vrednost 30 milijonov funt-sterlingov (3 milijarde 4 st. milijonov lir), pač pa so rešili neprebrunljivo število človeških življenj strahotne smrti.

ŠPORTNI DROBIŽ

Nekaj za ljubitelje avtomobilskega športa (in za tiste, ki jih zanima loterija, zvezana z dirko za Veliko nagrado Supercortemaggiore): Prvič so nastopili vzhodnonemški avtomobili A.W.E. Nekaj pri teh strojih ni šlo. Piloti so se skoraj po vsakem krogu ustavili pri bokih. Običajno dobro informirani ljudje vedo povedati, da to ni bilo samo zaradi defektnih motorjev, marveč tudi, ker so piloti morali stalno javljati političnemu sekretarju.

Zmagala je angleška dvojica Hawthorn-Collins na stroju Ferrari. Ko so kakih petdeset kilometrov pred ciljem zamenjali Hawthorna s Collinsom, ki je potem na cilju požel slavo za oba, je Hawthorn bil tako razburjen, da je najprej poklofotal svojega tehničnega vodjo, potem pa si je v znak protesta namesto navadne kravate dal metuljčka. Pač angleški način upora!

Pri startu so avtomobili bili na eni. vozači pa na drugi strani betonske ceste. Pri startnem znaku so se tekmovalci »ognili« proti vozilom. Svetlovni prvak Fangio je s svojim trehurnim zadnji pogнал motor. Zaradi tega mu je, po njegovem mnenju, zmagala ušla.

Tržačan Duilio Loi je v soboto zvečer v Milanu premagal s knock-outom v šestem krogu Španca Freda Galjano. S tem je prvič okusil tla najbolj domišljivi boksar, kar jih trenutno poznajo na svetovnem ringu. Se huji poraz je doživel Španec menedžer Averni, ki je pa vendar po matchu rekel: »Svet gre kot vse kaže narobe. Dolej sem vedno videl, kako so nesprotniki mojega Galiane molili z nogami in zrak, v soboto pa se je to zgodilo Fredu. Bila je zgolj nesreča.« Tudi nezgoda torej ni povsem pozdravila domišljivosti.

Svetovni rekord v metu kopja se je ponovno vrnil na Finsko, v domovino »e panove. To je bilo v nedeljo in so na severu imeli skoraj narodni praznik. Zadnje čase je bil rekorder Amerikan Held (81,75 metra). Nikkinen pa je v nedeljo vrigel kopje 83 metrov in 56 cm daleč.

Izlet v Benetke

Slovenske prosvetna matica prireja za 15. julij izlet v Benetke. Prijave se sprejemajo le do 10. julija v upravi »Demokracije«, ul. S. Anastasio 1-c, tel. 23039 in na sedežu društva v ul. Machiavelli 22-II, tel. 36275. Ura, kraj odhoda in s pored bo pravočasno javljen vsakemu posebej. Odbor

Postrežljiva železniška uprava

Letos praznujejo švedske državne železnice stoletnico svojega življenja. V ta namen je železniška uprava svojim potnikom postregla z izrednim darilom. Za 100 švedskih kron (12.000 lir) lahko vsak potnik potuje po dolgem in počez švedske dežele skozi sto dni. Švedske železnice imajo najmoderneje vagonne in potnik lahko samo določil smeri svojega potovanja. Pri tem se lahko poslužuje vseh vrst vlakov, ne da bi moral doplačevati dodatke za uporabo brzovlakov.

Švedske železnice so znamenite. Poleg jedrinih voz so potnikom na razpolago saloni z udobnimi sedeži, majhnimi mizicami za kadilce in modernimi svetilkami za čitatelje. Na dolgih progah si lahko potnik privoščiti tudi tople ali mrzli tuš. Poleg vseh teh udobnosti pa so švedske železnice pripravile železniškim potnikom še neko presenečenje. Gledališča dovoljujejo obiskovalcem znano in znane vstopnice. Na sporedu so posebni vlaki v smeri gledaliških predstav »Carmena« ali »Grofica Marica«. Tako poslušamo lahko pred okencem za izdajo voznih lističev tudi takele zabietvke: »Tretji razred za Čardaško princezino.« Kje bodo prodajali ta gledališki komad, ve najbolje železniški biljeter sam.

POD ČRTO

ZADNJE SLOVO (Pepi Grinta)

»Z uporabo učinkovitih sredstev se je mestnim zatiralcem posrežilo popolnoma iztrebiti domaćo steno. Ta spada sedaj prav tako kot telesna bolha med prave redkosti današnjega tržaškega gospodinjstva.« To je izleček poročila Higijenskega zavoda o pričetku letne sezije v Gospodovem letu 1956. Po nekem srečnem slučaju smo prišli v posest edinstvenega kulturnozgodovinskega dokumenta. Gre namreč za poslovitno pismo zadnje tržaške stene.

Ko boste, dragi Tržačani, prečitali to pismo, bom že za večno zapustila grešno dolino solz. Šjor Bepo, gospodar vseh stenic in naš patron, mi bo odpustil in bo milostljiv moji stenični duši. Predno pa izpijem do dna čašo trobelkovec — vrha napolnjeno z DDT — in se vržem s posteljne roba v globino, bi rada znanecem privoščila majhen vpogled v usodo »polkričevca«, po latinsko »heteropterova« ali po domače »steničnega zalegea.

Tudi stenične smo internacionalne in ne poznamo domovine. Čeprav nedvomno izjemamo človeštvo, nismo niti kapitalisti, niti komuniste. Naš izvor je neznan — in kar je še bolj žalostno je to, da nas niti »Priročni leksikon«, tako znamenito darilo slovenskemu ljudstvu, niti ne omenja. Sramota!

Luč sveta sem zagledala v starem mestu. Svoj prvi samostojni sprehod sem opravila na telesu nekega begunca z Balkanskega polotoka. Mastila sem se na vse mile viže. Posebno izdatni požirki so bili tam okrog vranice. Ta sprehod je moj najlepši otroški doživljaj. Z osemnajstim dnevi sem spoznala

Alfonza. Poležaval je po stari zofi in je bil naravnost kolosalna pijandura. Tako sem po Alfonzovi zaslugi prišla v stik z alkoholom. Ko se ga je počeno nasrkal, je njegova kri vsebovala po 2 in pol promile alkohola. To se je redno dogajalo ob sobotah. To smo ga kronali ob takih dneh. Moj zaročenec je ob neki taki priložnosti spensil celo stenično narodno pesem.

Ta moj zaročenec ni bil boljši od tistih zaročencev. Pričelpi se je nekemu ameriškega vojaku in z njim zapustil tržaško domovino. To se je zgodilo že leta 1948, ko je tudi med steničjim svetom zaradi prošle resolucije izbruhnil bratromni boj. Zavrela kri enih in drugih mu je kvantila želedec, pa se je odločil za Ameriko. Resno smo ga opozarjali, da so DDT izumili prav imperialisti v Ameriki in da ga tam čaka gotova smrt. Ugovarjal je, češ da bo v Evropi zavladala revolucija, ki bo tudi zadnjemu zahodnjaku izpla poslednjo kapljo krvi, in da bo zagospodaril en sam krvosic, ki bo vse druge tudi najmanjše krvososalce za vedno iztrebil.

Na žalost pa je moj zaročenec končal svoje življenje pod palčevim nohtom neke ameriškega narednika prav v trenutku, ko je veselo pomahal spomeniku Svobode v newyorški luki. Menda ni imel vseh papirjev v redu.

Njegova smrt me je močno prizadela in zlasti prebavila so mi nagajala. Naš zdravnik je trdil, da imam gastritis in me je poslal v kuro k slabokrvnemu slovenskemu profesorju, ki so ga lani izgnali iz šole. Hudo nepriporočljiva kura, vam rečem. Za slovo sem ga počeno ugriznila na čelo, da je moral nositi obvezo. Kasneje je pripovedoval, da se je po nesreči lopnil z žlico, ki mu je zdrznila, ko je srebral redko mlačestro in s kratkovidnimi očmi iskal po njej kak ocvirek.

Potem pa je postalo samotno okrog mene. Gospodinja je z DDT pomorila vse moje sorodnike in prijatelje. Mnoge stenične so končale pod udarci kladiva našega novega podnajemnika, ki je prišel naravnost iz Sicilije. Moram pa priznati, da je bilo to pokončenje človekoljubno, viteško in predvsem strokovnjako. Jez pa sem se odločila za prostovoljno smrt.

Tako, imejte se dobro, vi stari špampeti in živite omare! Zbogom ti stara tržaška godrnjula, ki si me tolikokrat skromno ali radodarno napojila! Pri tebi sem se vedno tako prijetno počutila.

Človeštvu pa kličem: Stenične gremo, ali prišite bodo iztopili! Sami ste si izbrali svojo usodo! Čas prihaja. Novo deževno jutro že sivi skozi špranjo kaljavavnice. V takem kislem poetju se v resnici ne izplača živeti. Ob osemih pride tapetnik. Imejte se dobro vsi Tržačani! Brez mene —

Podpis: Spela Vampir, part. ime Konjski zob

Obiski pri zdravniku

»Poskušajte enkrat živeti drugače«, je dejal sloviti profesor, ko je pomaknil očala nazgor in pogledal svojega boječega pacienta. »Nobenih zdravil vam ne bom predpisal in tudi nobene diete. Moč čas je zelo kratko odmerjen, zato se ne spuščam v podrobnosti vašega načina življenja. To je tudi popolnoma odveč, sami si najlaže pomagajte. Kakšen je vaš poklic?«

»Srednješolski profesor, gospod doktor...«

»Tako, odslej dalje, to je ob počitnicah, boste pač poklicni plešalec v kakem živahnem letovišču. Dan morate pač zamenjati z nočjo. Zajtrkovali boste pri 8 urah, izšli po dva konjaka in po-

vrhu pojedli še po nekaj paprik in ostriga, dobro popopranega ovčjega sira. Paziti morate, da popolnoma preobnete sedanjí način življenja.«

»Vendar, gospod doktor...«

»Obžalujem, da moram posvet prekiniti, čakalnica je prenapolnjena s pacienti in preiskati moram še dolgo vrsto bolnikov.«

»Gotovo, gospod doktor, vendar želeodne bolečine — in zgaga.«

»Nakaval sem vam najboljšo pot k ozdravljenju, je dejal sloviti zdravnik, ki je vstajal in pritisnil na gumb električnega zvonca, »več šest tednov se zopet vrnite!«

Vstopila je mlada dama s črnimi lasmi in melanholičnim pogledom. Z razbitim glasom se je pritoževala nad depresijo, omotico, živčno razvanostjo in podobnimi tegobami.

Zdravnik jo je temeljito preiskal in jo nato vprašujoče pogledal. »Lasišče si morate povrvariti v pšenično barvo«, je dejal, »v svetlo plavo z malim dodatkom Ticianja.«

Mlada dama ga je prestrašeno pogledala. »Ravnajte se strogo po modi — izbirajte žive, celo kričeče barve — vaša postava mora bolj do izraza. Vrnite se čez 14 dni.«

Zdravnik je zopet pritisnil na gumb. Z živahnimi koraki je vstopila visoka, sloka gospa. Govorila je živahno, skoraj ukazovalno: »Gospod doktor, svetujte mi Ukvarjan je s vsemi vrstami športa. Plavam, telovadim, vozim Vespo, gledala sem si Tita v Parizu, Hruščeva v Londonu, Togliattija v Trstu. Imam krasno stanovanje. Moj mož je stalno ne potovanjih. Kadar je doma, jo potegnava v Repentabor ali na Fernetiče, v Sesljan ali pa v Bazovico. Gospodinjstvo me prev-

zprav na obremenjuje, imam služkinjo in kuharico. Se pred kratkim...«

»Imate otroke?« jo je prekinil zdravnik.

»Ne — mislila sva že — tudi moj mož je mislil — ali v teh časih...«

Doktor je vzel košček papirja, nekaj z naglico napisal in spregovoril: »Tu, draga gospa, je priporočilo za Mestni dom najdeničkov, oddelek A, sestra Uršula. Recite jim naj vam nakažejo šest otrok v starosti od štirih mesecev do osem let zaradi adoptiranja. Izberejo naj čim živahnjše otroke.«

Zdravnik je spet pozvonil: »Naslednji, prosim!«

Zvečer smo se zbrali na Opčinah, da bi se poslovili od slovitega zdravnika. Naslednjega dne je imel odpluti v Ameriko za leto dni. Številni povabljeni smo odkritosrežno obžalovali njegov odhod.

»Za slovo, gospoda, sem danes končno izpolnil svoj dolgoletni sen«, je dejal sloviti doktor. »Govoril nam je o svoji današnji zadnji ordinaciji. »Končno sem izredno zadovoljen, ker sem danes mnogim ljudem povedal čisto resnico. Enkrat sem ravnal počeno, po lastnem prepričanju. Enkrat sem delil svoje nasvete brez zdravil; enkrat sem odkritosrežno ugotavljal resnične diagnoze. Ali bodo moji današnji pacienti tudi sledili mojim nasvetom — ne vem. Zelo visokemu uradniku vladnega komisariata sem priporočil tek na dolge proge, od zadnje barkovljanske tramvajске postaje do glavnega vhoda v Miramarski park, to je do drugega cestnega predora, hčerki nekega generalnega ravnatelja sem priporočil kranje perila, itd. Mnogi bi bili srečnejši, če bi jim zepisal masaže, pilule in posebno še injekcije in suposte. Imam prijeten vtis, da sem danes opravil veliko delo. Vendar je kar dobro, da jutri zapuštam Trsta, je zaključil sloviti zdravnik.

Vrenja v komunističnih vrhovih Nabrežinske zanimivosti

Prebiranje Togliattijevih pomenkov in govov, s katerimi preplavlja poglavar KPI v zadnjih dneh domačo in tujo javnost, je zelo značilno. Tudi zelo površnega opazovalca političnih dogajanj pa nikakor ne morejo prepričati njegove trditve, da mu ni bil znan značaj Stalinskega nasilja. Kot emigrant v Moskvi je bil Togliatti živa priča razvoja v Sovjetski in kot funkcionar Kominterne je užival več vploga v kreseljsko politiko kot drugi komunistični poglavarji.

Da bi Togliatti ne uočil Stalinske samovoljne politike in da bi nehoteno preziral tako grobe pogreške sovjetske vladavine, je popolnoma neverjetno. Togliatti, ki je izobražen, inteligenten, spremljen za svoja početja z mnogimi darovi, se je s čimicnim machiavelizmom vedno upogibal objektivnim dejstvu. Njegovo pomanjkanje poguma danes, ko spretnosti in dialektika ne zadostujejo, je glavna Togliattijeva šibkost, ki ni ostala prikrita komunističnim množicam.

Togliatti je sam iz brezna preteklosti priključil strahove. Tudi njega samega — kot njegovega današnjega šefa Hruščeva — težijo bremena »sodovogovornosti«, ki pa jih poglavar italijanskih komunistov komaj mimogrede omenja. Za KPI prav tako kakor za njeno tržaško podružnico, ki ju je po destalinizaciji zajel val uprešenčenja, bolečin in zmede, se nujno postavlja vprašanje voditeljskih kakovosti obeh poglavarjev KPI.

O tržaški partiji vztrajno krožijo vesti o izbruhu težke krize v njenih vrstah. Te vesti so v tesni povezavi s položajem v sami KPI. V Trstu so po zašlugi izostanka independentistov komunisti znatno zvišali število svojih volivcev, v Italiji pa so doživeli simptomatično nazadovanje. Katastrofalni poraz komunizma pa lahko doživimo, če se razkroji vodstvo KPI. Moč Togliattija je utemeljena na prisilni enotnosti.

Ne smemo pa pozabiti, da tudi njegove tekme ni nič manj kompromitirana kot on sam. Na inteligentni, spretnosti in sposobnosti pa mu niso enaki. V vrstah partijskega razumstva vlada brez dvoma veliko nezadovoljstvo nad Togliattijem in Vidalijem v Trstu. Prav ta sloj je tisti, ki terja od obeh



TOGLIATTI V SKRIPCIIH

poglavarjev polno priznanje svojih številnih grehov, zato da bi z očiščenega trga lahko ponovno štartali. Na drugi strani pa je tako na Tržaškem kot v notranjosti Italije še močno število zaprišenih kreseljscev na samih vrhovih partije, ki se trdovratno upirajo spremembam partijske linije. To zato, ker so deloma ostali zvesti Stalinu, kljub Hruščevim obtožbam, deloma zato, ker smatrajo, da je brezpogojna solidarnost z boljševiki v tem nevarnem položaju danes potrebnejša kot kdajkoli.

Eden izmed soustanoviteljev KPI, Fortičari in Raimondi, sta izdala prvo številko »Komunistične akcije«, ki ostro napada Togliattija.

Do sedaj se je Togliatti postavil med

oboje gibanj, nekako na sredo. Rad bi potolažil oba tabora. Na eni strani se zavzema za osvoboditev izpod kreseljskega varstva, istočasno pa se oklepa marksistično-leninistične etikete. Če mu bo uspelo, da z »novo linijo« vzpodbudi svoje pristaje iz popolne poteptanosti, mu bo jesenski kongres, ki bi ga rad zmeščal s pokrajinskimi »diskusijami«, najbrž še nadalje prepustil monopol oblasti, če ne bo odšel v pozabljeno.

Sprito takih perspektiv je Togliatti segel po priljubljenih sredstvih doktratur. Zaukazal je ustanovitev posebne »nadzorstvene službe« v KPI, da bi na ta način preprečil drobljenja in vzpostavil odločno partijsko disciplino. »Nadzorstveno službo« bodo vodili štirje člani: Polibrotja, Pajetta, Scocimarro, Colombi in d'Onofri.

Prav ista usoda velja za Vidalija, čeprav misli mnogi, da so njegovi izgledi mnogo manjši. Vedeti pa moramo, da kadar odleti glavni malič, njegovemu vzgladu radi sledijo tudi drugovrstni malički.

Združništvo v ZDA

V splošnem sodijo ljudje v Evropi, da ameriško gospodarstvo skoro ne pozna združniških oblik gospodarjenja. Resničnu pa je prav nasprotno. Združništvo igra v Združenih državah zelo važno vlogo. Sicer je res, da velja v Ameriki načelo, da so »dobički možni le s konkurenčnim tekmovanjem«, vendar to načelo v Ameriki ni tako pravoverno, da bi se ne moglo razvijati tudi še druge oblike gospodarskih dejavnosti. Današnji obseg in po-

membnost zadrug prav to dokazujeta.

Med zadruga, ki so se v zadnjih dvajsetih letih posebno odlikovale, pršteva električne zadruga, ki so nastale na pobudo samih farmerjev. Ti so jih sami ustanovili in jih sami tudi upravljajo. Okrog dve in pol milijardi dolarjev so kmetovalci vložili za zgradbo in vzdrževanje električnih omrežij in s tem znatno prispevali k gospodarskemu napredku Združenih držav. Uspeh: leta 1936 je bilo elektrificiranih komaj 11 od sto vseh kmetij, danes jih je že 93 od sto. Te zadruga štejejo okrog 4 milijone članov.

Z naglim razvojem konsumnih zadrug po mestih »co-ops«, ki ne prodajajo zgolj konsumnega blaga, pač pa vse vrste potrošnih predmetov, vključno avtomobile in bencin, so se huanilnice in posojilnice še bolj razširile.

Kljub temu ostaja težišče ameriškega združništva še vedno na podeželju. Tu deluje 10.058 tržnih in nakupnih zadrug z letnim prometom okrog 9,5 milijard dolarjev. Te zadruga praktično urejujejo za farmerje vse, kar zadeva prodajo pridelkov in nakup potrebnih predmetov. Te zadruga so koncem lanskega leta štejele 7,5 milijonov članov (pri skupnem številu 5 milijonov farmerskih družin) in so se združile v močnejše regionalne in vsedrževne zadrugne zveze. Prodajne in tržne zadruga štejejo okrog 4,5 milijona članov, nakupne pa okrog 3 milijone.

Skupno šteje ameriško združništvo okrog 26 milijonov članov (od 167 milijonov prebivalstva in okrog 47 milijonov družin), kar pomeni izredno močan faktor v ameriškem gospodarskem življenju.

Pravična razzsodba sodišča

Pretekli petek popoldne je tržaško potratno sodišče izreklo razzsodbo v procesu proti dr. Alojzu Sosiču, katerega so obdolžili umora finančnih agentov Pietra Monginija in Salvatora Lemba-Luscarija. Dr. Alojz Sosič je bil popolnoma oproščen, ker je sodišče ugotovilo, da ni dokazov, da bi obtoženi sodeloval pri dejanju in je obenem odredilo vrnitev vseh zaplenjenih dokumentov.

Številno občinstvo, ki je prisostvovalo razglasitvi sodbe, je pozdravilo predsedniške besede s plaskanjem. Tako je končno likvidiran dogodek, ki je vzbudil toliko upravičenih kritik in vznemirjenja. Ostaja pa še odprto vprašanje, kdo bo v tem in drugih podobnih primerih vrniti po nedolžnem zaprtemu človeku škodo, ki jo utрпи zaradi samega postopanja in posebno še zaradi dolgega zapora. Če namreč odgovornih ne bo zadel nobena kazen, potem se takšno postavljanje ljudi »na hladno« lahko še ponavlja.

Repentabsorske novice

Naši »zmagovalci« so si — tako pravi ljudski glas — v laseh za župansko mesto in za sestavo ožjega odbora. Tržaške »direktive« pri nas ne najdejo potrebnega razumevanja in tako se rado marsikaj zatakne. »Prim. dnevnika« se je med volitvami krepko zatekel, strašil nas je v bojkotom naših gostilničarjev in pridno je udrihal tudi po naših trgovcih. Ko pa je zadnji »Kat. glas« nekaj povedal o »kupčihah«, ki nimajo s trgovino nič opravka, je molčal — in bo molčal.

Za nedeljo pripravljajo veliko slav-

nost, da bi le vreme ne nagajalo. Prepričani smo, da bo velik obisk.

Vreme nam dela mnogo težav, posebno s košnjo in tudi za trte se bojimo, da pridelka ne vzamejo boleznii.

Novi doktor

Te dni je na tržaški univerzi promoviral za doktorja inženirja pomorske inženjerije dr. Hilarij Rolli, sin znane tržaške slovenske družine.

Novemu doktorju naše iskrene čestitke in mnogo uspeha v nadaljnjem delu!

Pogovor s kmetom iz Piranščine

Kako živimo in prodajamo letos pridelke, ne vprašate. Češnje res prve vrste, dobre in debele, dejamo po 30 din/kg, za druge češnje pa dobimo tudi samo po 8-10-15 din za kg.

Grah dajamo po 25 din, verdon nekaj več. Nov domač krompir nam plačujejo po 15 din/kg. Cujemo pa, da so češnje v Trstu prve vrste po več kot 200 lir/kg in da so v Ljubljani in Zagrebu cele keče ljudi, ki se pretrivajo, da dobé po 1 kg naših češenj po 200 din. Ko take stvari čujemo, nam hoče srce izkockiti od žalosti in skrbi, kam gredo in kje končajo naši žulji.

Novi davki, nove takse prihajajo še povrh. Od kmečkega voza moramo plačati 2.000 din, od vozilca 1.600 din, od vola 600 din. Pa smo se zgražali pred 30 leti, ko smo slišali o takih takсах. Ali pri nas je najbolj hudo to, da živinoreje nimamo, ker ni pašnikov in travnikov. Redki so, ki bi imeli po 3, 4 ali 5 glav živine. Koruze in žita ne pridelajo pri nas noben kmet za celo leto. Največ izhaja s pridelkom do februarja ali marca. Mo-ko za polento in za kruh mora potem kupovati. Odkod pa jemati denar, če mora pridelke dati za smešno nizko ceno, vino pa po 60-65 din liter?

Tudi Tržičani hodijo k nam v Izolo, v Piran, v Portorož na ribe, pečenje in vino. Pa nas tolažijo, da naj potrpiamo, da bo že bolje. Kdor je vsega sit, dobro običen, s polno možno denarja in prost, da gre kamor hoče, lahko druge tolaži in lahko čaka. Mi pa ne moremo več. Mera se polni, enkrat bo polna. Najbolj pa nas boli, da dosti Tržičanov še ne razume, da se kmečkemu stanu koplje grob v Jugoslaviji.

Sesljsansko taborenje

Stara občinska uprava je pri nas zgradila zelo lepo in okusno prabežališče za taborenje. Prostor je dobila menda »ar zastoj«. Pred dnevi je prispela karavana ameriških avtomobilov s priklopnimi hišicami. Za je izletnike motilo zelo slabo vreme. — Vse naprave za taborenje še niso popolnoma končane, pa bodo v najkrajšem času.

Tudi ta koristna zamisel stare občinske uprave bo prispevala k povečanju turizma.

PO VOLITVAH

Volitve so za nami. Večina naših volivcev je želela in hotela ter tudi izvolila kominformistično - titovsko - sopotniški konglomerat. Tako bomo imeli sedaj v občinskem svetu 9 kominformistov, 4 titovce in 3 sopotnike. Med kominformistji sta dva Italijana. Razen teh so prišli kot manjšina v občinski svet še 4 Italijani, od katerih trije pripadajo Saragatovi socialistični stranki, četrti je menda neodvisnež.

Krščanska demokracija, ki je nosila vso težo propagande in financ, ni dobila nobenega svetovalca, ker so jo socialisti s preferenčnimi glasovi spodnesli. Kakor se šušlja po Nabrežini, tipljejo vrhovi obeh komunističnih skupin že vsak na lastno pest, kako bi postavili župana in občinski odbor. Kaj so dosegli, ni še ničesar znanega v javnosti. Dejstvo pa ostane, in to zelo žalostno, da bomo imeli sedaj v občinskem svetu 6 Italijanov ter je zato gotovo, da se bodo vse razprave od sedaj naprej vršile — hočeš ali nočeš — v italijanščini. To je uspeh borbe za obrambo naše obale, za obrambo uprave, da ostane v slovenskih rokah! Verjetno bodo tudi v ožji odbor postavili kakega italijanskega tovariša.

Na vse to so lahko ponosni novolistarji, ki so kot sopotniki komunistov pripomogli do takega uspeha. Seveda bodo za to opravljeno delo tudi nagrajeni, kajti dobro informirani krogi pravijo, da bodo dobili sopotniki župana in enega odbornika. Seveda se bo to zgodilo le, če bo 13 komunistov na to pristalo.

Glede novega župana in odbora vlada v vsi popolna tajnost. Vendar se je izvedelo, da so imeli oboji komunisti že več sestankov, na katerih so razpravljali v tej zadevi. Značilno pa je, da na je sestanke do sedaj še niso povabili sopotnikov. Ubogi Jez in ostali čakajo, kdaj jih bodo gospodari povabili k mizi. Tu di pred štirimi leti so poskušali na enak način postopati z našimi svetovalci, a ti se niso pustili vleči za nos ter so jim zato pokazali zobe. Kaj na teh sestankih sklepajo, se ne ve, vendar pravijo, da komanda, ki je prišla iz obeh central iz Trsta, zapoveduje, da mora biti v Nabrežini izvoljen za župana svetovalec, ki pripada titovski skupini, medtem ko bi v Dolini ostal Lovriha. Titovci kandidirajo za to mesto Furlana iz Sempolaja, za katerega pa izgleda, da kominformisti niso preveč navdušeni. Vse se sprašuje, ali bo res devet kominformistov poslušalo diktat iz Trsta.

Kominformisti kandidirajo svojega svetovalca Skrka Albina, ki je tudi iz Sempolaja. Ta slednji je bil v dosedanjem odboru kot namestnik ter je zelo aktivno sodeloval v dosedajni upravi. Zaradi tega pazna še precej vse probleme in težave občinske uprave.

Radovedni smo torej, kdaj se bodo odločili za sklicanje novega občinskega sveta ter bo gotovo zelo zanimivo, kako se bodo odločili ter v koliko bodo uslišane želje treh zapuščenih sopotnikov.

Zaključek šolskega leta

Otroški vtrec v Nabrežini je zaključil svoje šolsko leto z zaključno prireditvijo, ki se je vršila v nedeljo, dne 10. t. m. Naši najmlajši, ki jih je približno 25 po številu, so nas z res srčkanim nastopom, z raznimi deklamacijami, pesmicami in s kratkimi prizori zelo razveselili. Ker smo videli, da so se veliko naučili. Tudi razna svoja dela so nam pokazali z lastno razstavo, ki je bila v nedeljo ves dan dobro obiskana in pohvaljena. Gospodični Mari Bole, ki se vsa leta po vojni zelo trudi in skrbi za naš otroški vtrec, izrekamo najtoplejše priznanje.

Osnovna šola v Nabrežini pa je zaključila svoje šolsko leto s tradicionalno šolsko prireditvijo, ki se je letos vršila v prostorni jedilnici novega šolskega poslopja. Prireditve in razstava šolskih del je bila v nedeljo 17. t. m. Pri prireditvi so mlajši otroci podali razne deklamacije ter dva prizorčka. Otroci iz višjih razredov pa so nam podali dvodejanko »Uččenost in coprnijac« ter igro v treh dejanjih »Kraljič in služabnik«. Vse je bilo prav lepo in dobro podano, kar gre za sluzga učiteljskemu zboru in seveda posebno še gospodični Slavici. Tudi z razstavo so se zelo izkazali naši otroci, kar je pričal izredno dober obisk staršev in prijateljev mladine.

Krona zaključka šolskega leta pa je bila razstava našega industrijskega tečaja, ki je v štirih šolskih prostorih razstavil vse raznoliko delo, ki se tiho pripravljajo skozi vse šolsko leto. Videli smo razna dela dečkov, kakor tehnično risanje, slikanje, mizarske, klesarske in mehanske izdelke itd. Tudi deklice so nam pokazale razno risanje in slikanje, števil-

na ženska ročna dela, ki so bila izredno dobro pripravljena. Pokazale so nam tudi izdelke kuhinjske umetnosti. Lahko rečemo, da je letošnja razstava prekosila vse prejšnje razstave. Tudi tu moramo izreči vse priznanje vsemu proforskemu zboru, ki se res trudi, da drži naš industrijski tečaj na najvišji stopnji.

Javna dela

Po nalogu Ravnateljstva za javna dela v Trstu je občinski tehnični urad v Nabrežini razpisal dražbo za oddajo sledečih javnih del:

1) Asfaltiranje ceste Vižovlje - Mavhinje za znesek 8.500.000 lir.

2) Pomovno asfaltiranje občinskih poti v Nabrežini, in sicer poti, ki pelje iz postaje od deželne ceste na trg, ves trg pred cerkvijo ter pot s trga mimo pokopališča do deželne ceste. Znesek 2.000.000 lir.

Za obe deli je povabljenih približno 30 podjetij na udeležbo dražbe. V četrtek, dne 28. t. m. je zapadel rok za predložitev ponudb. Zato upamo, da se bo z deli pričelo že v prvi polovici julija.

Občinski svet

Upravni odbor je na svoji zadnji seji sklenil sklicati novoizvoljeni občinski svet za soboto, dne 7. julija ob 18. uri. Na dnevnem redu so običajne točke, ki so predvidene za prvo sejo novoizvoljenih občinskih svetov.

Novomašniško slavlje pri Sv. Ivanu

Dne 1. julija ob 10. uri bo v župnijski cerkvi Sv. Ivana pri Trstu novomašniško slovesnost našega tržaškega vojaka č. g. Viljama Zerjela iz ugledne, spoštovane in narodno zavedne slovenske družine.

C. gospodu, ki bo tega dne prvič maševal svojim rojakom, naše iskrene čestitke.

Slovenska prosveta

Slovenska prosveta prireja 1. julija na Repebrabu SLOVENSKI TABOR.

Nastopajo: Mešani pevski zbor SKPD iz Gorice s pesmimi: KANGLICA, BE LOKRANJSKA BALADA, SLOVENSKI SLAVCEK in drugimi priljubljenimi skladbami. Zbor vodi prof. M. Fitej.

Prof. Marijan Kos: KAM?, OJ TI CRNA CIGANKA, PRED DURMI, MORNAR. Pri klavirju Marij Samcni.

Slovenski oder in openski fantje in dekleta: VASOVANJE NA KRASU, Mihael Jeras: TRZASKA LEGENDA, režira prof. Jože Peterlin.

Koroški Slovenci: SVATBA MIKLOVE ZALE, dirigira Anton Nagele.

Posamezne slike vežejo s kratko besedo mladi slovenski pesniki in pisatelji. Začetek prireditve ob 16. uri. — Redne avtobusne zveze.

Vabimo vse zavedne Slovence, da se te velike slovenske manifestacije udeležijo.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

ZA TRZASKO OZEMLJE

V soboto 30. junija 1956 ob 21. uri v dvorani na stadionu »Prvi maja«, Vrdejska cesta 7

premiéra

JOSEPH KESSELRING

ARZEN IN STARE ČIPKE

Igra v treh dejanjih (štiri slikeh)

Prevedel: H. G.

Režiser: Nada GABRIJELČIČEVA

Scenograf: Jože CESAR

V nedeljo 1. julija 1956 ob 17. uri v dvorani na stadionu »Prvi maja«, Vrdejska cesta 7

ponovitev

V torek 3. julija 1956 ob 21. uri v kinodvorani v SKEDNJU

JOSEPH KESSELRING

ARZEN IN STARE ČIPKE

Odgovorni urednik:

Prof. Dr. ANTON DABINOVIC

Tiskarna Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAULICA

sprejema

v svojem ambulateriju

v ulici Rittmeyer 13, tel. 31-813

dnevno od 9-13 in od 17-19 ure

ŠOLE RAZSTAVLJAJO

Kot vsako leto so se tudi letos naše osnovne in strokovne šole lepo izkazale. Držale so se vsakoletne tradicije in tako smo imeli v teh dneh lepo število igrin in razstav. Posebno te slednje so tako rekoč odlično pokazale, česa vsega je sposobna naša mladina, obenem pa o nam dale trdna dokazila, da so naše šole kljub nekaterim znanim faktorjem ostale na nekdanji višini in jo celo prekosile.

Vsaka predstava, vsaka razstava je za svoje razmere in okoliščine tako pomembna in vse pohvale vredna, da bi prav vsaka izmed njih zaslužila obširen opis v našem tedniku. Za pa nam tehnični razlogi dopuščajo le skopo odmerjen prostor in tako bomo prisiljeni, da poročila o teh vse omembe vrednih dogodkih na naših šolah precej skrajšamo.

Danes si hočemo v glavnih obrisih ogledati razstavo Industrijske strokovne šole v Rojnu. Ze ko se človek vzpenja po stopnicah proti razstavni prostorom, ga vso pot do zadnjega nadstropja spremljajo skice in načrti, ki so okusno razo-

bešeni na stenah. Nekateri izmed njih so prave mojstrovine in človek kar skatni, koliko časa in še zlasti natančnosti in potrpežljivosti je bilo treba.

Razstava sama šteje šest razstavniških prostorov: dva za deska in štiri za deklatska ročna dela. Vstopimo v prvi prostor. Tu so dečki razstavili izdelke v lesu. Ko se sprehajamo med ličnimi izdelki, zasledimo med njimi predmete, ki kažejo na nadpovprečno spretnost in natančnost. Tu je vse, od šahovnic do delov lišne opreme. V drugi sobi so pa kovinski predmeti. Na stenah teh dveh, kot tudi naslednjih štirih sob so razobešene risbe in tehnične skice. Med temi moramo zlasti omeniti novost, ki smo jo letos prvič zasledili na tej razstavi, namreč precizno risanje z belo barvo na črno podlago. Učinek je na ta način mnogo večji kot pri običajnem risanju. Pri ostalih slikah pa moramo reči, da jih je letos sicer mnogo manj, da je pa čuti, da je bila izbira za razstavo strožja. Tako pride do izraza predvsem kvaliteta.

Dekleta so se pa postavila z ličnimi vezenji, pletenji in sploh z vsem, kar zmoro drobna šivanka v drobni rokci. Zlasti nekatera večja dela, kot prti in podobno, vzbujajo v obiskovalcu razstave pravo občudovanje. V eni sobi so pa prišle na račun mlade kuharice, ki so hotele dokazati, da jim najraznovrstnejše slašiče in likerji nikakor niso španska vas.

Organizator razstave je bil letos prof. Aljoša Vesel in njegovo prizadevanje je rodilo dobre uspehe. Prav tako pa ne smemo pozabiti vseh profesorjev in profesorice, posebno gospe Mesesnelove, ki so s tolikšno potrpežljivostjo mladim ljudem bistrili glave in urili roke. Vse priznanje seveda pa predvsem ravnatelju inž. Stančiču! Zelimo pa vsem skupaj, da bi se tudi v naprej tako dobro izkazali!

Z nakupom dobrega blaga prihranite denar!



OBIŠČITE

MAGAZIN ANGLEŠKEGA BLAGA

(MAGAZZINO STOFFE INGLESI)

Skladišče: TRST - Ulica S. Nicolò 22
Telefon šte. 31-138

Prodaja na debelo in drobno vsakovrstno originalno ANGLEŠKO IN NACIONALNO BLAGO ZA MOŠKE IN ŽENSKO PO NAJNIŽJIH CENAH
Obračajte se na nas osebno ali pismeno
IZREZITE OGLAS, VELJA ZA POSEBEN POPUST!

Glasbena šola S. P. M.

Dve produkciji

gojencev šole bosta v ponedeljek, dne 2. julija in v sredo, dne 4. julija t. l. obakrat ob 20.30 uri v dvorani v ulici Machiavelli 22/II. Nastopajo gojenci klavirskega in violinskega odelka ter harmonike. Vabljeni starši in prijatelji. Vstop samo z osebnim vabilom